



Pedagogická
fakulta

Mgr. Zuzana Svobodová

Rozhodovací proces rodičů o odkladu povinné školní docházky

DPS Pedagogika na Pedagogické fakultě UK v Praze

Oponentský posudek zpracovala:

Doc. PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D.

Pracoviště: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta

Katedra primární a preprimární pedagogiky

1. Zhodnocení významu disertace, aktuálnost zvoleného tématu

Nelze jinak než souhlasit se slovy doktorandky, která ve své disertační práci v úvodu (s. 8) sdělila, že se rodiče v České republice dobrovolně rozhodují pro odklad povinné školní docházky svých dětí. V této souvislosti také poznamenala, že se jedná o významnou oblast pedagogického výzkumu, neboť analýza rozhodovacího procesu rodičů ve výzkumných zjištěních absentuje. Význam disertace je tímto výzkumným počinem umocněn, neboť zvolené téma je aktuální a představuje jeden z vědeckých kroků zabývat se absentující problematikou, navíc prostřednictvím kvalitativního šetření. Zjištěné poznatky obohacují nejen současnou pedagogickou teorii i praxi, ale mohou se stát podnětnou inspirací k dalším výzkumným aktivitám.

Prostřednictvím své disertační práce doktorandka přispěla k tvorbě ucelenějšího teoretického přehledu o rozhodovacím procesu rodičů o odložení povinné školní docházky a zjistila impulsy, které vedou rodiče ke svému rozhodnutí.

2. Struktura disertační práce a její formální úprava

Předložená disertační práce je standardně strukturovaná. V úvodu je zdůvodněn význam disertace a její název, dále je uvedena její struktura. Předpokládala bych v úvodu disertace začleněný přehled o cílech; cíle zde uvedeny nejsou. V závěru disertace také není uveden přehled cílů s vyjádřením autorky o jejich splnění. Cíle jsou stanoveny v empirické části disertační práce.

Teoretická část disertační práce je strukturovaná do šesti hlavních kapitol, které reprezentují teoretická východiska ve vztahu k tématu disertace. Doktorandka se opírá o studium tuzemské i zahraniční literatury. Empirická část obsahuje čtyři hlavní kapitoly, ve kterých jsou popsány výzkumné aktivity včetně výsledků realizovaného kvalitativního výzkumu. V této části disertační práce doktorandka vychází též ze studia literatury a identicky s teoretickými východisky průběžně uvádí odkazy na použitou literaturu. Disertační práce dále obsahuje závěr, seznam použitých informačních zdrojů a seznam příloh.

Z hlediska formální úpravy je struktura celého textu přehledná. Dovoluji si připomínkovat tabulky, které jsou uvedeny v nestandardní podobě; dále hlavní kapitoly nezačínají na samostatné straně listu; text obsahuje překlepy, podtrhování písma. Číslování stran je u disertační práce zpravidla ukončeno na straně seznamu příloh, v posuzované disertační práci jsou do rozsahu započítány také číslované strany všech příloh. Některé zvolené kapitoly jsou nestandardní v pozici nosných hlavních kapitol, například jednostránková 2. Teoretická východiska (s. 12) nebo dvoustránková 6. Shrnutí teoretické části (s. 50 – 51).

Disertační práce sice má přiměřenou stylistickou úroveň, ale ve vědeckých pracích předpokládám dodržení formy jazykového vyjádření, čili by bylo vhodnější nepoužívat v textu 1. osobu jednotného čísla. Dále by bylo vhodnější nepoužívat vyjádření například: V závěru jsou čtenáři předkládána...(s. 9). Vhodnější by bylo také sjednotit pojmy například pre-primární – preprimární (s. 19). Některé pojmy jsou diskutabilní například „souvislost s lepší školní zralostí a připraveností“ (s. 51). Ve vědeckých textech je nutné důsledně akceptovat stanovené pedagogické termíny, což nebylo dodrženo u mateřské školy. Doktorandka využila i dobový pojem školka od J. V. Svobody, který přetrvává v hovorové řeči (například s. 87, 89).

Rozsahem teoretické i empirické části je disertační práce proporčně přiměřená, celkový počet relevantních stran odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.

3. Postup řešení problému, použité metody a splnění stanoveného cíle

V disertační práci doktorandka zpracovala postup řešení problému standardním způsobem, a to prostřednictvím uvedení teoretických východisek ke zvolenému tématu disertace a popisu výzkumu s jeho výsledky. V rámci kvalitativního výzkumu doktorandka využila adekvátní postup, techniku i metody sběru dat. Způsob vyhodnocování dat je také relevantní.

Při formulaci výzkumného cíle se projevila nejednotnost v základní formulaci (nemám na mysli volnější strukturování, které se ve výzkumu zpřesňuje).

V disertační práci je uvedeno:

- Výzkumným cílem práce bylo osvětlit pozadí vysokého počtu odkladů v České republice, kde každoročně nastupuje do první třídy cca 20 % dětí o rok později. (s. 4)
- Cílem výzkumu je na základě zmapování tohoto rozhodovacího procesu blíže porozumět otázkám volby odkladů povinné školné docházky u jednotlivých sociálních skupin a rovněž zjistit důvod každoročního vysokého procenta odkladů v České republice. (s. 54)

V této souvislosti bych měla připomínku k volbě pojmů osvětlit a zmapování, které jsou obecně diskutabilní v textech výzkumných prací.

V kontextu s uvedeným výzkumným problémem (s. 53) a výzkumnými otázkami (s. 54) lze usuzovat, že cíl dizertace byl směřován k formulacím o determinantech pro volbu odkladů povinné školní docházky při rozhodovacím procesu rodičů. Z tohoto úhlu pohledu lze zkonstatovat, že cíl disertace byl splněn.

4. Náměty a otázky k rozpravě při obhajobě disertační práce

1. V úvodu (s. 8) doktorandka uvedla, že rozhodování rodičů pro odklad povinné školní docházky nebylo doposud dostatečně prozkoumáno stejně jako to, zda je odklad skutečně přínosem pro dítě. Odborníci definují

pozitiva či negativa pro dítě při odkladu povinné školní docházky, jaká? Je tedy odklad povinné školní docházky, o kterém rozhodují rodiče, jen přínosem pro dítě? Lze tento problém řešit, případně jakým způsobem?

2. Jaká konkrétní pedagogická doporučení doktorandka stanovuje pro podporu důvěry rodičů k zahájení povinné školní docházky dětí?

5. Stanovisko oponentky disertační práce

Problémová oblast byla stanovena v souladu s aktuálními vědeckými poznatky v dané oblasti. V rámci teoretických východisek byly rozpracovány klíčové kategorie, které zakládají její teoretický rámec. Doktorandka provedla popis aktuálního stavu zkoumané problematiky. V empirické části doktorandka zvolila adekvátní metody a postupy s ohledem na tematické zaměření práce; použila vhodné metody a postupy sběru dat a jejich zpracování. Autorka vyvodila platnost závěrů s ohledem na zjištěné údaje. Konkrétní závěry a doporučení zejména pro pedagogickou praxi doporučuji v přehledné podobě předložit u obhajoby.

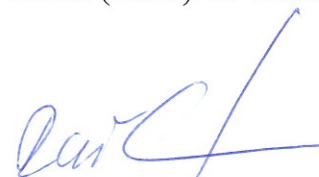
Disertační práce je logicky uspořádána, odkazy a citace jsou v souladu s platnou citační normou.

Význam disertační práce souvisí s jejími výsledky, které jsou původní a obohacují pedagogickou teorii i praxi o problematiku rozhodovacího procesu rodičů o odložení povinné školní docházky.

Předložená disertační práce Mgr. Zuzany Svobodové i vzhledem k výše uvedeným věcným připomínkám splňuje základní parametry, které jsou kladeny na písemné práce tohoto druhu, z tohoto důvodu **disertační práci doporučuji k obhajobě.**

Po úspěšné obhajobě a s přihlédnutím ke splnění všech stanovených požadavků navrhuji udělit doktorandce titul philosophiae doctor (Ph.D.) ve vědním oboru Pedagogika.

V Olomouci 10. června 2016



Doc. PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D.
oponentka disertační práce